

Про потребу організації наукового товариства паразитологів УРСР¹

Проф. О. П. Маркевич

Паразитарні хвороби завдають колосальної шкоди, підриваючи здоров'я людини, сільськогосподарських і промислових тварин, спричиняючи масові епідемії і епізоотії. Внаслідок тимчасової окупації нашої республіки німецько-фашистськими загарбниками паразитарні хвороби значно зросли. Незважаючи на це, достатні заходи боротьби з цими хворобами не провадяться. Це в значній мірі пояснюється повільністю темпів розвитку паразитологічної науки на Україні. Не відчувається впливу сильного науково-організаційного центру, який об'єднав би роботу паразитологів України і спрямував би її в належному, важливому для соціалістичного будівництва напрямі.

Почувається настійна потреба в серйозному і планомірному вивченні питань паразитології, в з'ясуванні тієї величезної шкоди, яку заподіюють паразити людині і народному господарству, в розробці найефективніших заходів боротьби з ними.

Ми, паразитологи Української Радянської Соціалістичної Республіки, на своїй першій науковій конференції підвели підсумки виконаних робіт і визначили найактуальніші напрями дослідницької діяльності в галузі паразитології на Україні. Ми зобов'язані також вжити заходів до планової організації паразитологічних досліджень на Україні, до збагачення радянської паразитології новими відкриттями і винаходами, важливими як для теорії, так і для практики нашого соціалістичного будівництва. Нашим обов'язком є належна організація науково-дослідної роботи в галузі паразитології, найдоцільніше використання наукових кадрів і мобілізація їх на успішне розв'язання важливих наукових і науково-практичних проблем. Ми повинні запобігти розпиленню сил паразитологів, попередити непотрібну багатотемність, розробку дрібних і неактуальних тем. Необхідно загострити увагу на розробці широких комплексних тем, розв'язуючи ті чи інші наукові питання глибше і різнобічніше, на високому теоретичному рівні.

Паразитологічні дослідження дадуть особливо багаті наслідки тоді, коли ми їх будемо провадити за певним планом, за певними методами. Щоб забезпечити плановість і необхідний контроль в справі розвитку паразитологічних досліджень, потрібно створити при Академії наук УРСР наукове товариство паразитологів, яке об'єднало б наукових працівників, що провадять дослідження в галузі загаль-

¹ Скорочена стенограма доповіді.

ної, медичної, ветеринарної, сільськогосподарської паразитології та в суміжних галузях науки. Основне спрямовання згаданого Товариства має полягати в сприянні розвитку радянської паразитології та застосуванні її здобутків в соціалістичній практиці. Згадане товариство могло б вийти за межі відомчих інтересів і планувати та координувати комплексні паразитологічні дослідження на території УРСР. Одночасно паразитологічне товариство, як авторитетна наукова організація, могло б націлювати та перевіряти наслідки науково-дослідної діяльності своїх членів, провадити оцінку виконаних паразитологічних робіт та сприяти втіленню наслідків їх у соціалістичну практику. Тим самим була б забезпечена актуальність і цілеспрямованість наукової тематики паразитологів УРСР і можливість подолання в ній елементів випадковості. Успішному розгортанню науково-дослідної роботи дуже шкодить відсутність ділового зв'язку між окремими науковими колективами. Це приводить до замкненості, до відірваності, особливо периферійних наукових працівників, від інтересів і важливих проблем своєї науки, до втрати перспективи. Запобігти цьому можна тільки шляхом організації товариства, через яке можна було б організувати обмін досвідом, забезпечити творчі наукові дискусії, взаємні консультації і спрямувати роботу колективу українських паразитологів на розробку першочергових наукових паразитологічних проблем. Не треба й доводити, що товариство паразитологів УРСР якнайпозитивніше вплинуло б на розвиток радянської паразитології. Воно також найкраще сприяло б державним і громадським організаціям в застосуванні досягнень паразитологічної науки в практиці, в поданні науково-медичної допомоги тощо.

Важливим заходом для об'єднання українських паразитологів, для успішного розвитку паразитологічної науки на Україні є видання спеціального паразитологічного журналу, який сприяв би об'єднанню колективу паразитологів УРСР, обміну досвідом і науковими досягненнями, підвищенню ділової кваліфікації паразитологічних кадрів.

Організація товариства дала б нам змогу притягти до роботи в галузі паразитологічних досліджень, зокрема, до вивчення паразитофауни УРСР, широкі кола біологів, медичних і ветеринарних спеціалістів, агрономів. Перед ними гостро стоїть завдання — всіма способами форсувати ґрунтове дослідження паразитофауни, визначення ареалів окремих видів паразитів, встановлення районів, що є вогнищами тих або інших небезпечних інвазій або районів яким ці інвазії можуть загрожувати. В зв'язку з цим постає потреба у створенні республіканського паразитологічного музею, в якому концентрувались би всі матеріали по фауні паразитів УРСР, які і дали б можливість здійснити суцільне і глибоке вивчення паразитофауни, встановити поширення окремих видів, накреслити точні карти розповсюдження найнебезпечніших форм. Ці важливі завдання також могло б взяти на себе товариство паразитологів УРСР.

Паразитологічне товариство змогло б, нарешті, поставити на належну височінь таку важливу справу, як популяризація знань з паразитології серед широких кіл населення. Тут і короткотермінові курси та семінари, і влаштування прилюдних лекцій, і широка консультативна робота, і видання науково-популярних брошур, інструкцій, посібників тощо. Ці заходи в свою чергу, вплинули б найкраще на ліквідацію надто поширеної тепер паразитологічної неписьменності і сприяло б найскорішій ліквідації антисанітарних наслідків війни, на оздоровлення побуту

людей, на виконання державного плану розвитку соціалістичного тваринництва і рослинництва.

Паразитологія може і повинна зробити помітний внесок в справу відбудови нашої Радянської країни, в справу боротьби із згубливими захворюваннями людини, свійських і промислових тварин, культурних рослин. Наше звернення про організацію товариства паразитологів продиктоване єдиним бажанням — перебудувати істотно постановку паразитологічної науки на Україні і мобілізувати науковий колектив паразитологів УРСР на боротьбу за процвітання передової радянської паразитології, за її першість і керівну роль у світовій паразитологічній науці.
